

**Arkeologisk undersökning vid Björkå 2016
inom gravfältet
Raä 19 i Överlännäs socken.**

Fornlämning: Raä 19, Fastighet: Holm 1:21, Socken:
Överlännäs, Kommun: Sollefteå, Landskap: Ångermanland.

**Rapportnummer 2017:3
Ola George**

Murberget Länsmuseum Västernorrland
Box 34
871 21 Härnösand
www.murberget.se

Arkeologisk undersökning vid Björkå 2016 inom gravfältet Raä 19 i Överlänns socken.

© Murberget Länsmuseum Västernorrland, Ola George
Härnösand 2017
Foto: Murberget

ISSN 2000-0111

Innehållsförteckning

Inledning	5
Syfte.....	5
Metod	5
Anläggnings- och schaktbeskrivningar	7
Fyndmaterial	13
Magnetometerkartering	14
C-14 analyser	15
Makrofossil och vedartsanalys	17
Tolkning och diskussion.....	18
Tekniska och administrativa uppgifter	19
Arkivhandlingar	19
Referenser	19
Bilaga 1. Profiler över anläggningar	20
Bilaga 2. Fyndlista.	21
Bilaga 3. Fotolista.	25
Bilaga 4. Fotoark.....	27
Bilaga 5. Dagbok.	29

Sammanfattning

2016 års undersökning inom gravfältet Raä 19 i Björkåbruk visade att det fanns anläggningar i form av en kokgrop, rester av härdar och stolphål på platsen.

En kokgrop och ett stolphål daterades till folkvandringstid. Om anläggningarna representerar en boplats eller sporadiska aktiviteter på platsen är oklart. Möjligen har det funnits en boplats som etablerades på platsen några hundra år innan de hittills undersökta gravarna anlades. I norra delarna av schakt 3 och 4 fanns en förtätad förekomst av fynd. Det var också där som stolphålet påträffades. Fynd i form av en kniv, båtnitar, brickor, ett möjligt ämnesjärn och ett hyvelblad tyder på att hantverk bedrivits på platsen.

Undersökningen har visat att det inom gravfältet finns boplatsslämningar och spår av hantverk. Omfattningen av hantverksaktiviteterna och boplatsslämningarna är ännu så länge inte kända. Och det är inte säkert att hantverket är samtida med de folkvandringstida anläggningarna eller de vikingatida gravarna.

Inledning

För att undersöka vilka sammanhang som länets största höggravfält vid Björkå i Överlänns uppstått kring genomförde Murberget Läns museet Västernorrland en mindre undersökning 2016. Undersökningen blev möjlig genom medel från Björkå AB fornminnesfond och egeninsatser från Murberget.

Syfte

Fornlämningen är det största höggravfältet i länet och representerar något annat än ett vanligt gårdsgravfält där antalet gravar sällan överstiger 10.

Syftet med undersökningen var att sätta in gravfältet i ett sammanhang och försöka ta reda på varför länets största höggravfält etablerats på platsen. Undersökningen var därför inriktad på att se om det inom gravfältet fanns boplatslämningar eller spår av hantverk eller handel.

Metod

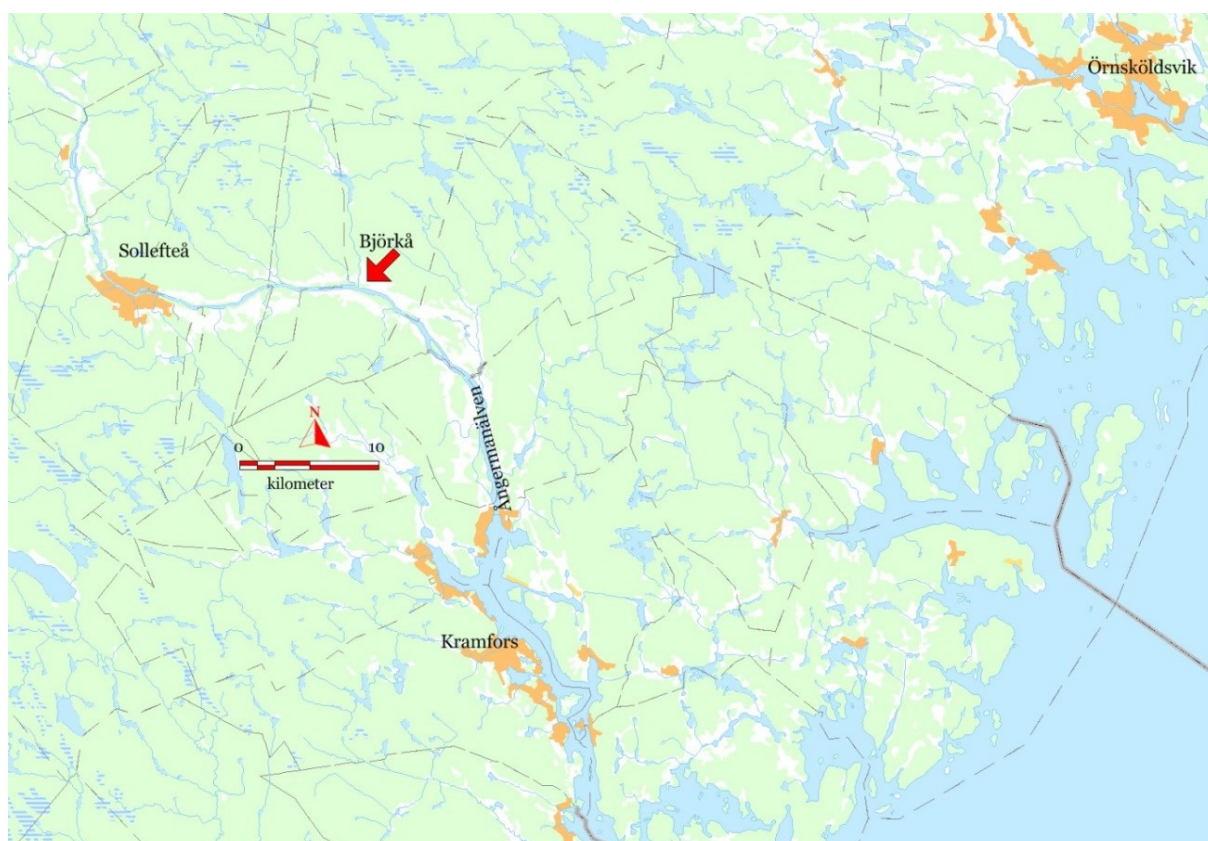
För att välja lämpliga undersökningsytor för schakt användes resultaten från magnetometerkarteringen.

I den sydöstra delen av gravfältet finns flera plana ytor och naturliga terrasserings som antogs vara lämpliga för huslämningar. Områdena söktes av med metalldetektor och därefter användes grävmaskin för försiktig avtörvning och schaktgrävning. Schakten rensades sedan för hand. Ytorna fotades av och anläggningarna mättes in med RTK-GPS. Anläggningarna snittades och profilerna fotades. I de fall anläggningarna var tydliga ritades även profilerna. Jorden från anläggningarna sållades och prover togs för C-14, makrofossil, vedart och lipidanalyser.

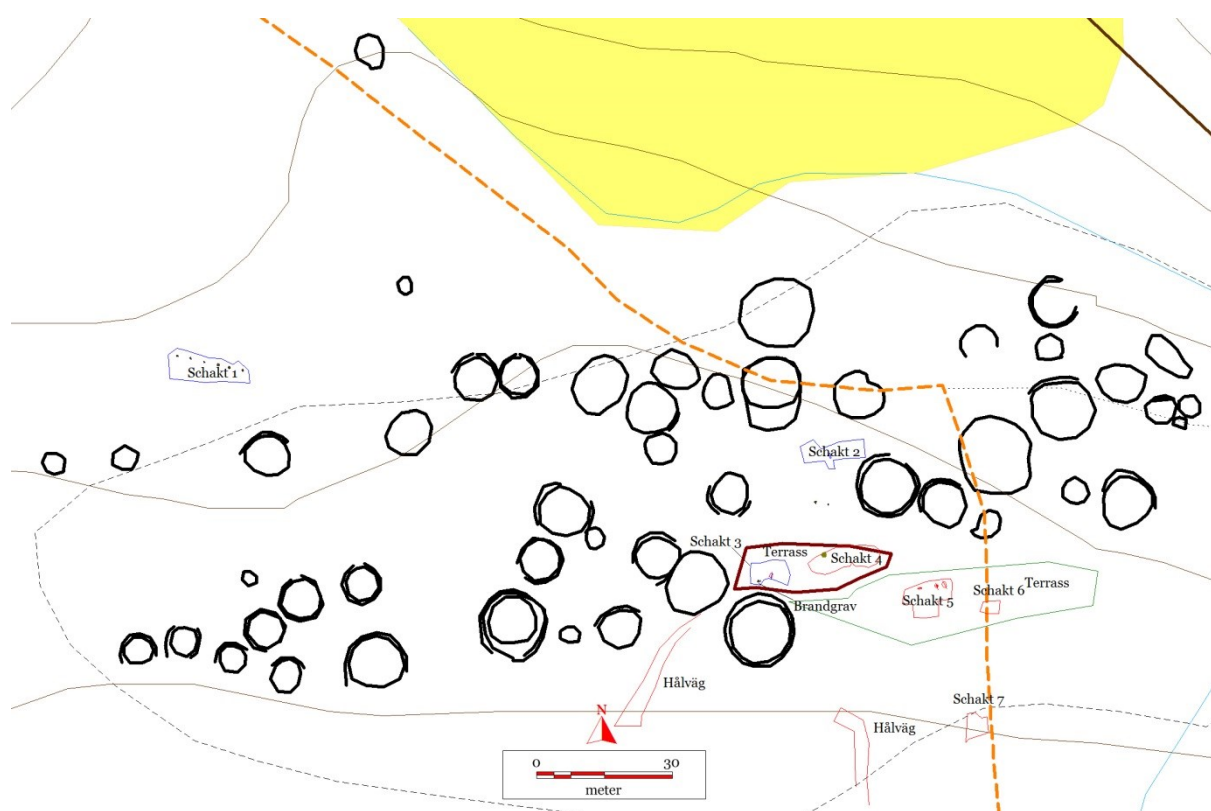
Beskrivning av området

Gravfältet som benämns Björkågravfältet (ibland även benämnt Stabergsgravfältet) är beläget på svagt sluttande, sandig-mjällig, hagmark på norra sidan av Ångermanälven. Området har flera naturliga terrasserings och längst i söder sluttar marken brant ner mot ett strandplan. Gravfältet omges på norra, östra och södra sidan av åkermark. Nordöst om gravfältet ligger Lillberget som har brant sluttande sidor. En bäck ansluter till norra delen av gravfältets mellersta del och viker sedan av åt öster mot Lillberget, där viker bäcken av mot Ångermanälven. Knappt 400 meter västerut flyter Björkån ut i Ångermanälven genom djupt skurna älvsediment. Mellan Björkån och fornlämningen finns bebyggelse, bl. a. i form av Björkå herrgård. Mellan herrgården och fornlämningen finns ett med lövträd tätt bevuxet område.

En genomgång av fornlämningens historik finns i rapporten över undersökningen 2014 (George 2016).

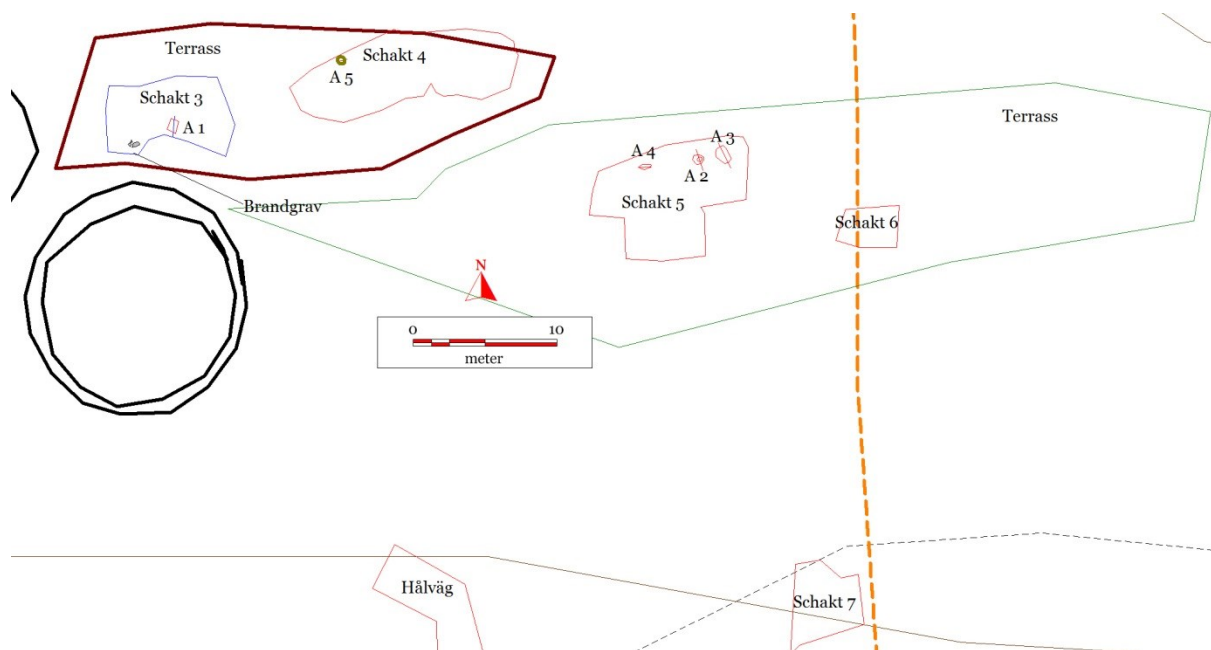
Figur 1. Översiktskarta med platsen för gravfältet i Björkåbruk markerad med röd pil.

Figur 2. Översiktskarta av gravfältet. Schakten som grävdes 2014 har blåa linjer, schakten som grävdes 2016 har röda linjer.

Anläggnings- och schaktbeskrivningar

Under 2016 års undersökning grävdes fyra schakt på två naturliga terrasser i sydöstra delen av gravfältet.

Figur 3. Översikt med 2016 års schakt (markerade med röda streck), och anläggningar.

Schakt 4 låg på samma naturliga terrass som delvis undersöktes 2014. Vid det tidigare undersökningstillfället påträffades en flatmarksgrav i form av en brandgrop eller brandlager från vikingatiden. På terrassen i övrigt hittades nitar, nitbrickor, ett eventuellt ämnesjärn, en kniv, ett hyveljärn mm. En del av fynden indikerade någon form av hantverk. Efter avtorvning och rensning påträffades ett stolphål.

Figur 4. Schakt4 efter avtorvning. Foto från väster.

Schakt 5 grävdes på en stor terrassering söder och schakt 1. Anledningen till att schaktet grävdes just där var dels att det såg ut att vara en lämplig yta för byggnader och aktiviteter dels att magnetometerkarteringen visade på stora avvikelser. Efter avtorvning och rensning påträffades tre anläggningar, en kokgrop och rester efter två härdar samt spridd skärvsten i norra delen av schaktet.

Figur 5. Schakt 5 efter avtorvning. Foto från öster.

Schakt 6 grävdes på en jämn yta öster om schakt 2. Anledningen till att schaktet grävdes var att magnetometerkarteringen visade på en stor avvikelse i östra delen av schaktet. Någon anläggning eller järnföremål som kunnat påverka värdena vid karteringen hittades dock inte.

Figur 6. Schakt 6 efter avtorvning. Foto från norr.

Schakt 7 grävdes på en jämn yta söder om schakt 2 och 3. Alldeles söder om schakt 4 sluttade marken brant ner. Några fynd eller anläggningar hittades inte i schaktet.

Anläggning 2

Tolkning: Kokgrop

Koordinater:

X 7008 152,30

Y 1590 738,15 Z

16,02

Form i plan: Rund

Storlek: 0,7 m i diameter

Riktning: -

Form i profil:

Skålformad

Djup: 0,46

Figur 7. Anläggning 2 i profil. Foto från öster.

Beskrivning: I plan syntes en grop som vid avbaningen och rensning delvis var fylld av kol. Runt om fanns enstaka skärviga stenar. I profil visade det sig att anläggningen var en djup kokgrop som innehöll skärvsten, kol och sot.

Gropen i ytan visar att terrassen inte brukats i större omfattning då den i annat fall borde ha varit igenfylld. I östra halvan av anläggningen påträffades 31,5 kg skärvsten. Västra halvan av anläggningen undersöktes ej.

Anläggning 3

Tolkning: Härdbotten

Koordinater:

X 7008 152,66

Y 1590 739,91 Z 16,05

Form i plan: Avlång

Storlek: 1,4 x 0,8 m

Riktning: N-S

Form i profil: Flack,
tunn

Djup: 0,02-0,04 m

Figur 8. Anläggning 3 i profil. Foto från öster.

Beskrivning: I plan rödbrun mjäla med inslag av sot och kol samt enstaka skärviga stenar. Snittad från öster. 1-1,5 kg skörbränd sten i östra halvan. Mesta kolet koncentrerades till cirka 0,4 m i diameter. Fyllningen bestod av brun mjäla med någon enstaka rödbrun fläck. Anläggningen var delvis överlagrad av kol och ljus mjäla.

Anläggningen ritades inte då den var mycket tunn och ojämn (en ritning bedömdes inte ge någon mer information än ett fotografi).

Anläggning 4

Tolkning: Härdrest
Koordinater:
X 7008 151,78
Y 1590 734,47
Z 16,04
Form i plan: Avlång
Storlek: 0,83 x 0,4
m
Riktning: Ö-V
Form i profil: -
Djup: -

Figur 9. Anläggning 4 i plan. Foto från norr.

Beskrivning: I plan en sotig färgning med skärvstenssmul. Profilen grävdes från söder, mycket tunn, ej synlig i profil. Intill och öster om anläggningen fanns en diffus sotig/brunröd färgning, med knappt synligt kol i ytan men cirka 1 dm ner fanns kol spritt och fläckigt i ljus mjäla. Detta överlagrades av ljus mjäla.

Anläggning 5

Tolkning: Stolphål

Koordinater:

X 7008 159,22

Y 1590 713,20 Z
16,67

Form i plan: Rund

Storlek: 0,45 m i
diameter

Riktning: -

Form i profil: U-
formad

Djup: 0,5 m

Figur 10. Anläggning 5 i profil. Foto från söder.

Beskrivning: I plan syntes anläggningen som en rund rödbrun-grå färgning. Anläggningen framkom vid rensning vid slutavbaning.

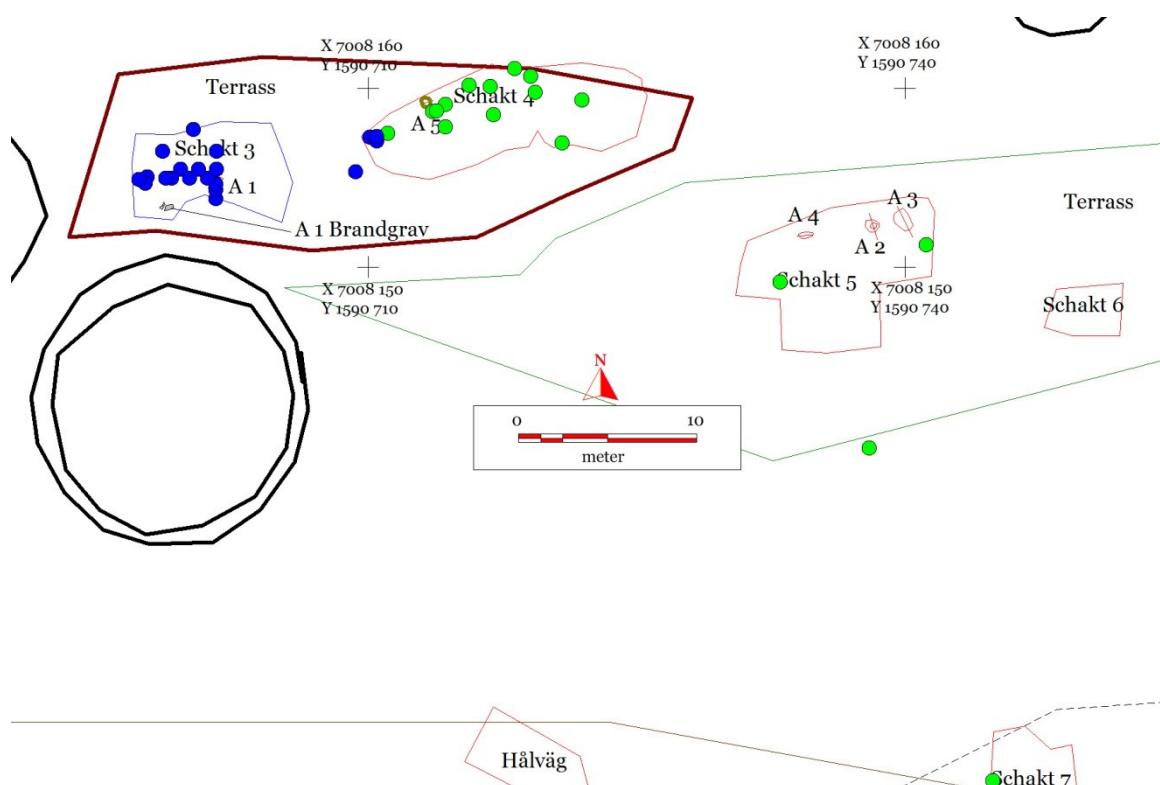
I profil syntes överst i mitten ett gråbrunt mjälalager med en kol/sotrand under (troligen från en igenfyllnadsfas eller en mycket grund stolpe). Under detta bestod anläggningen av gråbrun sand.

Fyndmaterial

Det fyndmaterial som troligen är från järnåldern bestod av spikar, järnfragment, en nitbricka, en borrh, slagen flinta och ett metallbleck (troligen av silver).

Flera fynd som visar på aktiviteter under historisk- modern tid finns också representerade i form av en ornerad knapp, en blykula och delar av ett fat av glaserat rödgods.

Bland fynden finns föremål som tyder på hantverk i någon form som järnfragment, spikar, nitbricka och en borrh. Under föregående undersökning 2014 påträffades också fynd som indikerar hantverk i form av en kniv, båtnitar, brickor, ett möjligt ämnesjärn och ett hyvelblad. Båtnitarna, nitbrickorna, ämnesjärnet, kniven, hyvelbladet och borren kan möjligen tala för att en båt byggts på platsen.

Figur 11. Schakt och anläggningar. Schakt 3 grävdes 2014 och schakten 4, 5, 6 och 7 grävdes 2016. Fyndspidningen visar klart på en koncentration i norra delen av schakt 3 och 4.

Magnetometerkartering

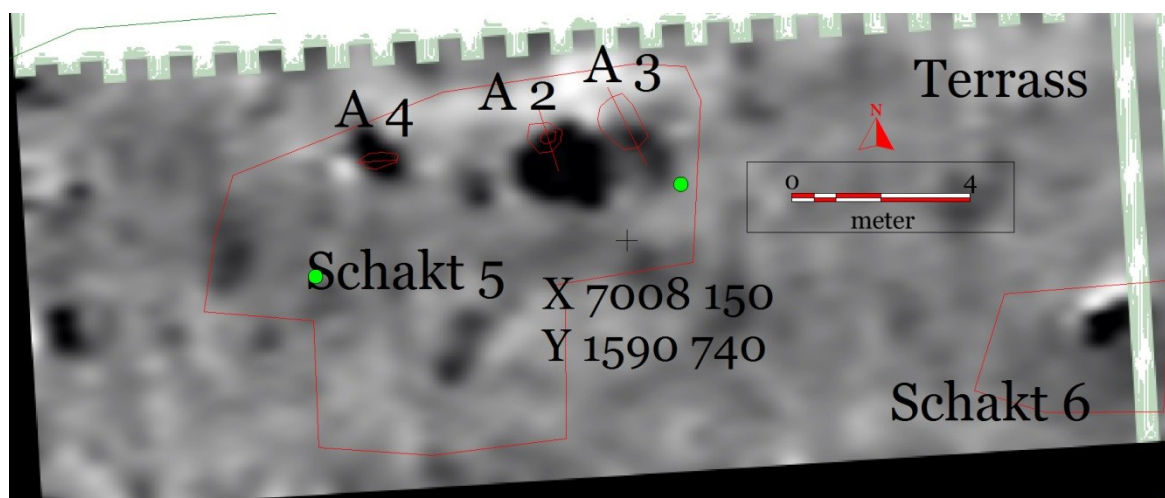
En kartering med magnetometer genomfördes 2010 av Lars Winroth på Modern arkeologi AB (George 2016). De avvikelser som syns inom gravfältet är fåtaliga. Rester efter en hägnad som löpt tvärs igenom gravfältet syns tydligt, troligen är det både järntråd, märlor och stenskodda stolphål som givit utslag. På det sydligaste karterade området syns en större svart formation där schakt 5 grävdes.

Avvikelse med svart/vita utslag indikerar oftast större järnföremål.

Karteringen genomfördes med en dubbel Bartington Fluxgate Gradiometer, Grad 601/2, inställd på 100nT-området och 0,01 nT som minsta magnetiska känslighet. Den nedre terrassen karterades med 50 cm måtbredd. Övriga ytor med 100 cm måtbredd. I linje togs fyra mätvärden per löpmeter.

Mätdata har bearbetats till rasterbilder i ArcheoSurveyor med filtren Destripe och Clip. Dessa bilder har sedan georefererats i ArcGis.

Samtliga inmätningar gjordes med RTK-GPS med centimernoggrannhet.

Figur 12. Schakt 5 med anläggningar och fynd med bakgrund av magnetometerkarteringen.

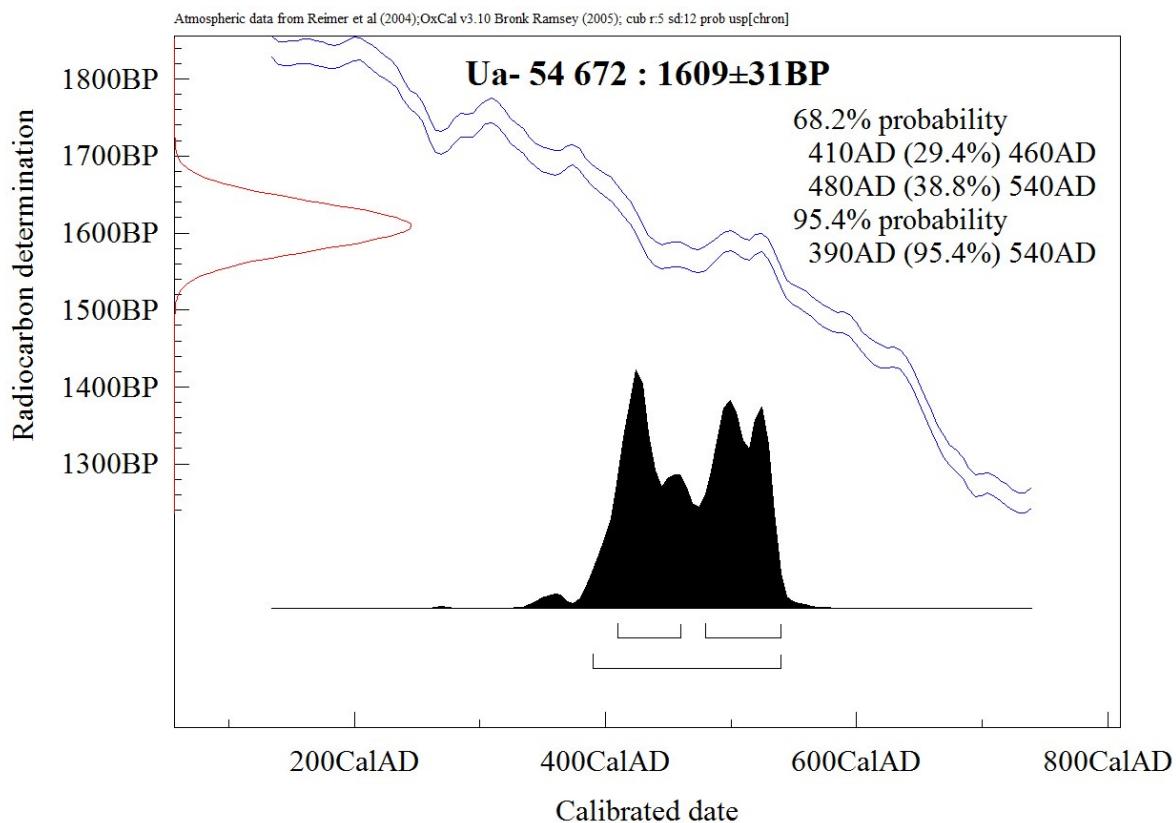
C-14 analyser

I samband med makrofossil- och vedartsanalyserna valdes material ut för att datera anläggningarna 2 och 5.

Provet från anläggning 2 bestod av träkol från sälk och provet från anläggning 5 bestod av träkol från björk.

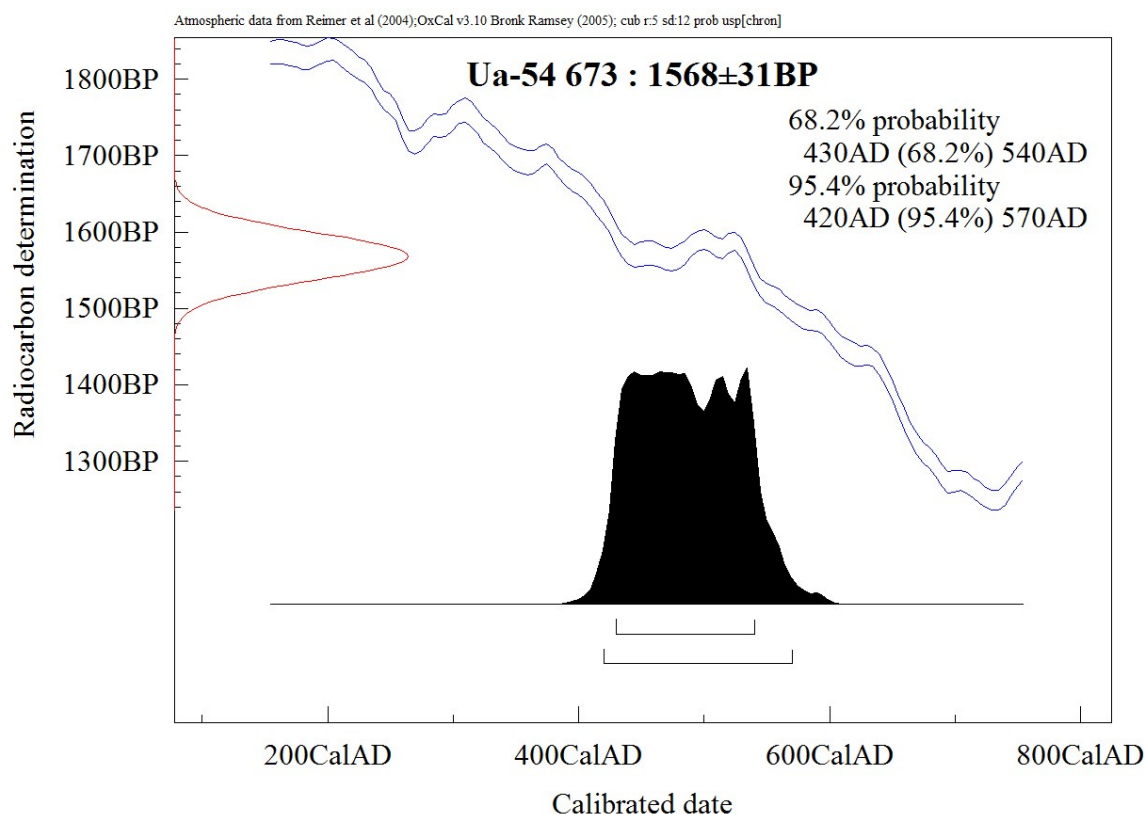
Dateringen av träkol från anläggning 2 gav med ett sigma (68,2%) sannolikhet en datering till 400-440 e.Kr. (27,9 %), 450- 470 e.Kr. (4,7 %), 480- 540 e.Kr. (35,7 %).

Med två sigmas (95,4 %) sannolikhet 390- 540 e.Kr. vilket i stort sett motsvarar folkvandringstid.

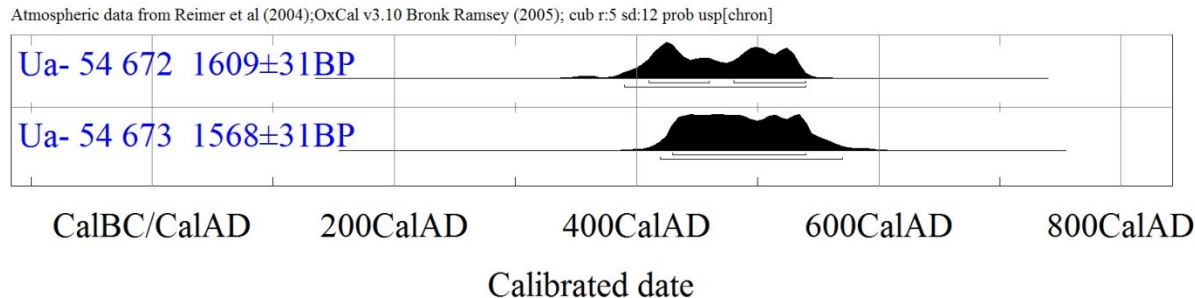

Figur 13. Kalibrering av datering från anläggning 2.

Dateringen av träkol från anläggning 5 gav med ett sigma (68,2%) sannolikhet en datering till 420-540 e.Kr. Med två sigmas (95,4 %) sannolikhet 410- 560 e.Kr. vilket i stort sett motsvarar folkvandringstid.

Figur 14. Kalibrering av datering från anläggning 5.

Figur 15. Kalibreringar av dateringar från anläggningarna 2 och 5.

Makrofossil och vedartsanalys

Proverna floterades i vatten och det använda sållet hade en maskstorlek av 0,2 mm. Det floterade materialet analyserades under mikroskop med en förstoring av 4 – 100 gånger. Syftet med den arkeobotaniska analysen var att försöka klarlägga anläggningarnas karaktär och funktion och på så sätt få ett grepp om vilka aktiviteter som skett i området. Ytterligare ett syfte var att plocka ut lämpligt material för C-14 analyser. Vid urvalet av material för datering valdes trädslag med den lägsta egenåldern av de arter som påträffats i respektive prov.

Provet från anläggning 2, en kokgrop, innehöll träkol från björk, tall, sälg och obestämbar kol. Inslaget av rötter var litet och ingen större bioturbation har påverkat anläggningen.

Från anläggning 5 fanns 2 prover, ett från fyllning 1 och ett från fyllning 2. I fyllning 1 påträffades gott om träkol från tall och björk där det senare valdes ut för eventuell C-14 analys. Fyllning 2 däremot innehöll endast små bitar träkol från björk och obestämt kol. Båda proverna innehöll mycket rötter vilket kan medföra sammanblandning av material av olika ålder.

Inget i proverna kan ge någon vägledning i vad anläggningarna en gång hade för funktion.

Tolkning och diskussion

Upptäckten av kokgropen, häreresterna, stolphålet och skärvstenen på de naturliga terrasserna i gravfältets sydöstra delar visar på aktiviteter i området under folkvandringstid. Anläggningarna föregår de hittills undersökta på gravfältet med några århundraden. Frågan är om de nu påträffade anläggningarna representerar en tidig gårdsbebyggelse eller bara enstaka aktiviteter på platsen. Att kokgropen fortfarande markerades av en liten grop i markytan talar för att platsen inte använts alltför intensivt. I annat fall borde gropen ha fyllts igen.

Fynden från både 2014 och 2016 års undersökningar koncentreras till norra delarna av schakten 3 och 4. Flera av fynden som nitar, brickor, en kniv, ett hyvelblad, ett eventuellt ämnesjärn och en borrhindikerar att hantverk bedrivits där.

Ytan norr om schakten 3 och 4 skulle därför vara intressant att undersöka vidare. Stolphålet i schakt 4 kan mycket väl ingå i en huskonstruktion men det kan även vara rester efter en stolpe med oviss funktion som rests på platsen.

Magnetometerkarteringen visar att metoden fungerar väl på den sedimentärt avsatta, sandiga/mjälliga terrasseringarna. Anläggningarna 2, 3 och 4 framträder som tydliga anomalier. Dessutom fanns flera avvikelser inom schakt 5 och 6 där inga anläggningar kunde ses vid avbaning.

Fragment av ett fat av glaserat rödgods, en ornerad knapp och möjligen även en nyckel (som hittades 2014) visar på aktiviteter under historisk tid.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr: 431-5168-16
 Länsmuseets dnr: 2016/162
 Län: Västernorrland
 Landskap: Ångermanland
 Kommun: Sollefteå
 Socken: Överlänäs
 Fastighet: Holm 1:21
 Kartblad: 19 H 1 i
 Undersökt yta ca 164 m²
 Koordinatsystem och höjdvärden: Rikets nät 2,5 gon väst.
 Belägenhet: X 7008 168 Y 1590 680
 Belägenhet i Sweref: X 7007 385 Y 631 165
 Höjd över havet: 15-16 meter.
 Undersökningstid: 29-31/9, 1/10-2016.
 Personal från Murberget Länsmuseum Västernorrland: Ola George och Maria Lindeberg.
 C-14 analys: Ångströmlaboratoriet, Uppsala
 Makrofossil och vedartsanalyser: Stefan Gustafsson vid Arkeologikonsult.
 Rapportsammanställning: Ola George.
 Fynden konserverades av Stiftelsen föremålsvård i Kiruna.
 Dokumentationsmaterial i form av ritningar, konserveringsrapporter, digitala fotografier, dagböcker mm förvaras på Murberget, Länsmuseum Västernorrland.

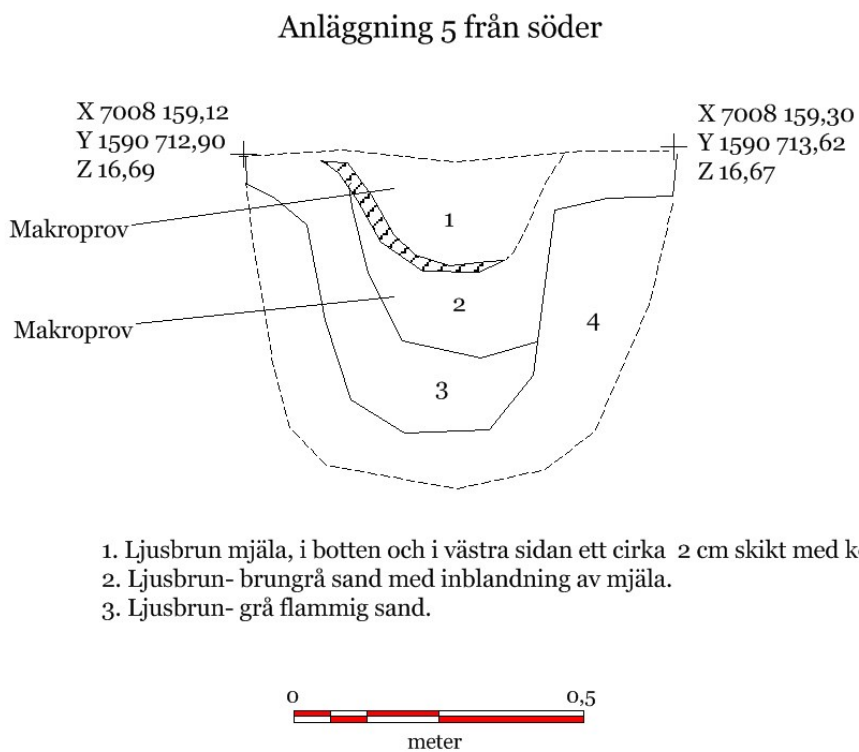
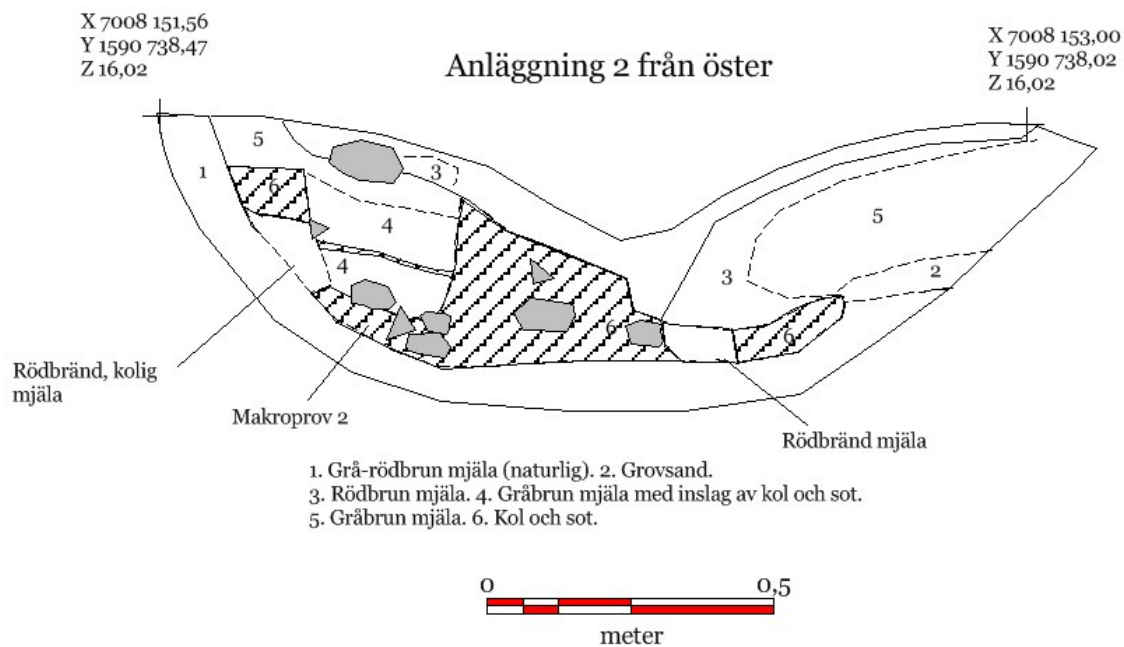
Arkivhandlingar

Ärendet kommer att förvaras i Murbergets arkiv. Planritningen förvaras i Murbergets topografiska ritningsarkiv.

Referenser

George, O. 2016. Arkeologisk undersökning inom Björkåbruksgravfältet Raä 19 i Överlänäs socken. Murberget länsmuseum Västernorrland. Rapport 2016:13

Bilaga 1. Profiler över anläggningar

Bilaga 2. Fyndlista.

Fyndnr	Fynd	Pnr	X	Y	Z	Mått i mm	Antal	Vikt	Kommentar	Kasserad
113	Mynt	705	7008 157,49	1590 711,07	16,77	Diam 15, tj 1	1	1,4	10-öring från 1917	
114	Järnfragment	703	7008 158,70	1590 713,59	16,80	28 x 7,5 x 4,5	1	1,4		x
115	Järnfragment	861	7008 159,12	1590 714,30	16,72	12,5 x 5,5 x 5,5	1	1,3		x
116	Järnfragment	706	7008 157,86	1590 714,30	16,76	21 x 4,5 x 4	2	2,4	Två böjda järnfragment, möjligen spikfragment utan skallar	x
117	Järnfragment	756	7008 149,19	1590 733,03	16,01	23,5 x 3,5 x 3	1	1,0	Troligen spikfragment utan skalle. Från schakt 2	x
118	Spik	757	7008 161,11	1590 718,18	16,69	53 x 7 x 7, skalle 16,5 x 16 x 4,5	1	7,8		
119	Spik	704	7008 158,76	1590 713,81	16,82	43 x 6 x 4,5, skalle 16,5 x 15,5 x 3	1	6,4		
120	Nitbricka	758	7008 160,17	1590 715,63	16,66	25 x 20,5 x 4	1	8,4		
121	Spik	707	7008 158,55	1590 717,00	16,79	31 x 7 x 6,5, skalle 20 x 19 x 3	1	8,3		
122	Knapp	844	7008 163,02	1590 767,36	16,79	Diam 19, tj 1,5	1	2,5	Ornerad knapp av kopparlegering, ev med rester efter organiskt	

									material på baksidan	
123	Järnföremål	708	7008 160,11	1590 716,82	16,73	31 x 8 x 7,	1	5,3	Föremålet har en plan förtjockning i ena änden	
124	Järnögla	767	7008 139,88	1590 738,00	15,61	75 x 45,5 x 14	1	122,3	Oklart om föremålet är förhistoriskt men ser egentligen inte ut att var maskinsmitt	
125	Borr	710	7008 156,94	1590 720,84	16,84	122 x 8 x 8	1	23,2	Föremålet är tjockast på mitten, ena änden kan ha varit skaftad, den andra änden är spetsig. Troligen en borr med 7 mm skär	
126	Järnfragment	862	7008 160,67	1590 719,08	16,69	40 x 4,5 x 4,5, ursprunglig längd 63	1	3,9	Böjd, möjligen fragment av spik utan skalle	x
127	Järnföremål	766	7008 121,29	1590 744,91	13,93	54 x 25,5-33 x 7,5	1	69,2	Oklart om järnfragmentet är förhistoriskt	
128	Blykula	863	7008 159,37	1590 721,92	16,77	Diam 9-10	1	3,1		
129	Flinta	709	7008 159,80	1590 719,33	16,74	23,5 x 21 x 5	1	2,4	Slagen flinta	
130	Ornerat metallbleck	709	7008 159,80	1590 719,33	16,74	16,5 x 12 x 1,8	2	1,2	Ornerat metallbleck, förmodligen av	

									silver	
131	Keramik	754	7008 151,26	1590 741,21	15,84	55 x 45 x 9- 17	5	89,6	Glaserat rödgoods, fragment från fat	

Bilaga 3. Fotolista.

Fotonr	Beskrivning	Foto från
1	Översikt av undersökningsområdet	Nordväst
2	Översikt av undersökningsområdet	Nordväst
3	Översikt av undersökningsområdet, Maria Lindeberg skymtar i bakgrunden	Nordväst
4	Det norra schaktet (schakt 1) efter avtorvning	Västsydväst
5	Hunden Bira	Öster
6	Schakt 2 efter avtorvning och rensning	
7	Schakt 2 efter avtorvning och rensning, anläggning 2 avtecknar sig som en grop i bildens övre vänstra del	Sydöst
8	Schakt 2 efter avtorvning och rensning, anläggning 2 avtecknar sig som en grop i bildens vänstra del	Sydöst
9	Schakt 2 avtorvning och rensning, färgningar i anslutning till stubbe i schaktets södra del	Öster
10	Schakt 2 avtorvning och rensning, sandig yta i schaktets sydöstra del	Sydväst
11	Schakt 2 efter avtorvning och rensning, anläggning 2 avtecknar sig som en grop i bildens övre vänstra del	Sydväst
12	Anläggning 2 i plan	Söder
13	Schakt 2 efter avtorvning och rensning	Väster
14	Anläggning 2 i plan	Öster
15	Anläggning 3 i förgrunden och anläggning 2 i bakgrunden i plan	Öster
16	Anläggning 3 i plan	Öster
17	Anläggning 4 i plan	Norr
18	Anläggning 2 under utgrävning	Öster
19	Anläggning 3 i profil	Öster
20	Anläggning 3 i profil	Öster
21	Anläggning 3 i profil	Öster
22	Anläggning 2 i profil	Öster
23	Anläggning 2 i profil	Öster
24	Arbetsbild, maskinavbaning av schakt 3	Norr
25	Schakt 3 efter avtorvning och rensning	Norr
26	Arbetsbild, Ola George ritar profil över anläggning 2	Söder
27	Anläggning 2 i profil	Öster
28	Anläggning 2 i profil	Öster
29	Anläggning 2 i profil	Öster
30	Anläggning 2 i profil	Öster
31	Översikt av området väster om undersökningsytan	Öster
32	Gravhög med ränna väster om undersökningsytan	Öster
33	Översikt av området vid undersökningsytan	Sydväst
34	Hunden Frost	
35	Rödbrun färgning i schakt 3	
36	Arbetsbild, maskinen lägger igen schaktet	Väster
37	I förgrunden gravhögar i västra delen av gravfältet, I bakgrunden hus väster om gravfältet	Öster
38	Översikt av området nordväst om undersökningsytan	Sydöst
39	Området nordväst om undersökningsytan	Nordväst
40	Området nordväst om undersökningsytan	Nordväst
41	Gravhög nordöst om schakt 1	Väster
42	Anläggning 5 under utgrävning	Söder
43	Anläggning 5 under utgrävning	Söder
44	Anläggning 5 under utgrävning	Söder
45	Anläggning 5 under utgrävning	Söder

46	Anläggning 5 i profil	Söder
47	Anläggning 5 i profil	Söder
48	Anläggning 5 i profil	Söder
49	Schakt 1 efter igenläggning	Väster
50	Schakt 2 och 3 efter igenläggning	Väster
51	Schakt 4 efter igenläggning	Väster
52	Schakt 4 efter igenläggning	Väster
53	Schakt 1 efter igenläggning	Söder
54	Flack stensättning som slitits ner av fårens trampande i västra delen av gravfältet	Sydöst
55	Flack stensättning som slitits ner av fårens trampande i västra delen av gravfältet	Sydöst

Bilaga 4. Fotoark.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

Bilaga 5. Dagbok.

29/8-2016

Etableringsdag. Vi körde upp till Björkå med verktyg och material. Grävmaskinen var något stor men det gick bra att larva ner till undersökningsområdet utan att några markskador uppstod. Ett schakt grävdes på terrassen öster om där det som tidigare (2014) hittades en flatmarksgrav. I de schakt som grävdes längst i sydöst hittades få fynd, men på platsen för magnetometerkarteringens största anomali påträffades många spridda skärvstenar och en sotig /kolig grop- möjligen en urplockad kokgrop. I schaktet hittades även flera fragment av ett fat av glaserat rödgods. Under torven fanns på flera ställen sotiga ytor.

30/8-2016

Under dagen rensades det norra schaktet. En rombisk nitbricka och en spik (från järnåldern) hittades. Schaktet söder där om rensades till stora delar. Den norra delen av detta schakt innehöll en del skärvig sten. En del ytor i anslutning till undersökningsområdet söktes av med metalldetektor för att identifiera eventuella aktivitetsytor. En modern hästgrimma, och spikar hittades strax norr om det sydligaste schaktet.

31/8-2016

Vi rensade klart det norra schaktet (schakt 1) (det kunde vara bra att ta lite djupare med maskin). I schaktet (schakt 2) söder där om rensades en hård och en rejäl kokgrop fram (i den stora svarta fläcken som magnetometerkarteringen visade). Några flera färgningar behövde kontrolleras i schakt 2. Det såg där ut som om mjälan svämmat över och täckt ytan. Vi beslutade att använda maskin för att gräva lite djupare. Schakt 2 hade kolfläckar i övre (norra) delen och i nedre delen eventuellt en eller två gropar. Diffus skillnad mellan ytor med mjäla/sand. Schakt 3 och 4 gjorde vi inget åt under dagen.

1/9-2016

Undersökning av stolphål och dokumentation samt igenläggning av schakten.

Bilaga 6. Konserveringsrapport